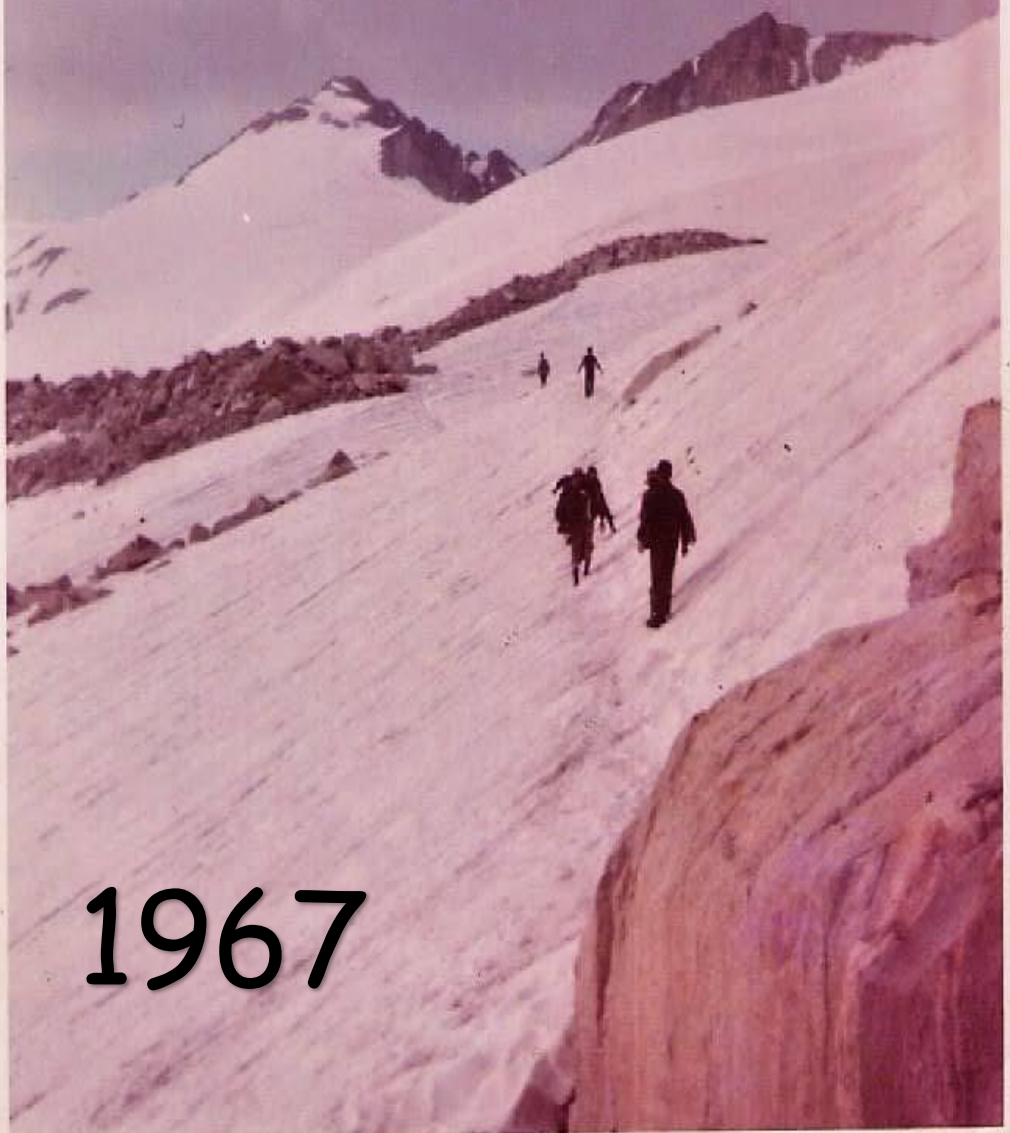

De Sant Pere de Ribes a l'Aneto

1967

Índex

Pròleg de Xavier Garriga Cuadras	5
1) Pòrtic	7
2) L'entorn social	9
3) La idea (el projecte)	10
4) Els preparatius	12
5) Arriba el dia; el viatge a la Vall d'Aran	18
6) L'ascensió a l'Aneto	24
7) El retorn a Arrós	34
8) Els dies posteriors	36
9) Tornem a Sant Pere de Ribes	40

Pròleg de Xavier Garriga Cuadres

Amb satisfacció, faig aquest pròleg de la petita i agosarada aventura -narrada per Joan Alsina- en què es va convertir la nostra anada a l'Aneto l'any 1967, i ho accepto amb una gran il·lusió, ja que en aquells temps era el responsable del grup escolta que la va protagonitzar.

Una dotzena de nois componien l'agrupació Escolta del Clan de Sant Pere de Ribes l'any 1966. Érem joves d'entre 15 i 17 anys que, procedents de diferents patrulles (majoritàriament dels Minyons), al passar a l'últim graó de l'escoltisme ens vàrem aplegar dins del Clan. Ens agradava l'excursionisme i alguns ja havíem ascendit a muntanyes emblemàtiques del país, com el Taga o el Puigmal, i havíem realitzat moltes travesses pel massís del Garraf i d'altres indrets de Catalunya. Ens agradava la muntanya i l'estimàvem. En aquells temps a Ribes no era gens fàcil voler fer alta muntanya i el material que teníem era escàs. Tot i així, l'objectiu fixat va ser fer l'ascensió a l'Aneto, la muntanya més alta dels Pirineus.

Comptàvem amb el suport d'un amic amb certa experiència, Xavier Gràcia, de Terrassa, i amb el seu ajut vàrem planificar la sortida.

Recordo amb quin entusiasme es va acceptar la proposta dins del Clan i com tots ens posaren a fer-ho possible superant tots els entrebancs que sortiren, que no en van ser pocs: que les famílies acceptessin el repte, el cost econòmic, el material... En fi, un munt de reptes que avui semblen insignificants, però

llavors eren molt importants. El finançament va ser comunitari i tots vam contribuir fins on podíem. La resta, la vam buscar fora, per exemple amb la recollida i venda d'ampolles de cava.... Recordo la il·lusió i l'empenta, no ens aturava res i en 6 mesos ho teníem tot preparat per marxar cap a la Vall d'Aran per fer l'ascensió a l'Aneto. No tots varen poder venir per diferents motius, però finalment el 27 de juliol en marxàrem 7 membres.

La narració, escrita per en Joan i memoritzada col·lectivament, plasma amb senzillesa el valors de l'excursionisme i com els vàrem viure: companyonia, esforç, organització, solidaritat i amor a la muntanya, al país i a la seva gent.

El matí del 30 de juliol del 1967 fèiem tots el cim. A tots els que vàreu venir i els que no poguéreu, gràcies per haver-ho fet possible.

Xavier Garriga i Cuadras

Alcalde de Sant Pere de Ribes (1979-1991 i 1995-1999)

De Sant Pere de Ribes

a l'Aneto, 1967

1) Pòrtic

Han passat molts anys des de 1967, quan una colla de joves ribetans vàrem pujar a l'Aneto. En aquell moment, era un repte, i eren unes vivències personals que, ni que ens ho haguéssim proposat mai hauríem pensat que perdurés tant al llarg del temps en les nostres vides. I varen ésser uns dies de convivència, companyonia i enriquiment per a tots nosaltres.

Però ara, 53 anys més tard, ens agradaria recordar-ho i que en quedés constància escrita, tant per satisfacció pròpia com per donar a conèixer aquesta petita aventura als nostres amics i coneguts i a tot el poble de Sant Pere de Ribes.

Va ser el reportatge que TV3 va emetre en plena quarantena pel Covid-19 sobre la gran aventura pirenaica d'en Jacint Verdager l'any 1882, que seguia una ruta similar a la nostra des de la Vall d'Aran, el detonador que ens va esperonar a posar fil a l'agulla sense més dilacions.

Així que vam fer una convocatòria de tots els components de la "colla" per recordar la gesta i fer aflorar els detalls que s'havien quedat opacs després de tants anys. I donat que cap de nosaltres tenia notes escrites de l'aventura, ni durant

l'excursió ni posteriorment, calia reconstruir els esdeveniments a través de les aportacions orals de cadascun de nosaltres amb les seus records entranyables, vivències i detalls.

En Xavier va rescatar unes fotografies que havia fet amb una càmera que en Jaume Gómez (el fotògraf del poble durant la postguerra, erudit, mestre de català, bona persona, catalanista convençut, amic de tothom..., ribetà il·lustre) li havia deixat expressament per a l'excursió, fotografies que ens varen semblar extraordinàries. Amb aquest entusiasme doncs, el grup hem emprès la tasca d'escriure un opuscle o un llibret amb el convenciment que el poble de Sant Pere de Ribes, els seus arxius, la seva gent, la d'abans i l'actual, agrairien el nostre relat, i tots nosaltres esdevindríem més participants de la peculiar història ribetana.

També ens agradaria que l'escrit fos un homenatge a la nostra afecció a tot l'entorn excursionista, als paisatges, muntanyes, rius i rieres, a la natura, les seves plantes i arbres, als animals que viuen lliures o que pasturen per prats i muntanyes, a les masies, al món rural, a les vinyes i als camps sembrats, a les tasques de la pagesia, als camins, les coves i avencs, els camins i els cims de les muntanyes...

I abans de continuar, un record molt sentit vers del nostre company i amic, membre del grup, que ens acompanyà durant aquelles joioses jornades i en tants altres moments, en Ricard Fontanals Cuadras, que mai oblidarem, i volem manifestar el nostre més sentit condol per la seva mort sobtada, esdevinguda ja fa uns quants anys.

2) L'entorn social

Acabades les guerres Espanyola i Mundial, i després d'uns anys de moltes penúries, els nostres pares varen iniciar un projecte de vida molt engrescador. Algunes fàbriques importants, com la Pirelli, s'instal·laren a Vilanova i la Geltrú i el turisme a la comarca començà a fluir amb l'epicentre a Sitges: hi començava a haver feina per als ribetants i per a la gent de la comarca. La pagesia va començar a ser secundària, els menestrals varen tenir noves oportunitats, la construcció i els serveis van agafar una empenta extraordinària, el comerç s'expandí i es va possibilitar l'accés als estudis superiors per als i les joves, i de mica en mica, la societat va anar progressant i adquirint quotes de benestar.

Nosaltres, nascuts entre 1948 i 1951, vàrem créixer en aquest substrat social. Anàvem a l'escola del carrer del Pi i ajudàvem els pares quan ens ho requerien, a la vinyes, a les cases, en els comerços o en els tallers, però essencialment vivíem al carrer, i jugàvem de casa en casa, de carrer en carrer, de muntanya a riera,... ja que els nostres pares treballaven tot el dia. A les cases les àvies feien el menjar. I érem molt feliços. Sí, és veritat, ens havíem d'espavilar, fèiem les nostres "guerres" i el "bul·ling" afectava a alguns nois i noies.

I amb el benestar, es van inocular en molts dels catalans uns anhels culturals i d'oci desconeguts fins al moment. L'excurcionisme va vehicular la descoberta turística del poble de Sant Pere de Ribes més enllà de la font de les Dous o de les fonts de les Déus, la curiositat vers les cultures i muntanyes llunyanes, i va avivar l'exploració dels Pirineus.

L'escoltisme, de la mà d'en Joan Gómez i afavorit per l'Agrupació de Sitges, va començar il·lusionar bona part dels nois de Ribes i sota els seus principis vàrem aprendre a fer "bones

obres”, a donar importància a la companyonia, a afeccionar-nos a l’excursionisme, i en general a estimar la natura.

A la veïna i gran Vilanova i la Geltrú, l’escoltisme va aflorar amb molta empena, i paral·lelament l’excursionisme agafà una extraordinària vitalitat. L’any 1955 es fundà la Societat Excursionista Talaia. Es van organitzar escomeses muntanyenques importants i no es limitaven a localitzacions comarcals, s’atrevien anar als Pirineus i també al Alps, esquiaven, pujaven a l’Aneto, al Mont Perdut, al Montblanc i fins i tot, al Cerví (Matterhorn).

Tota aquest embat excursionista ens quedava lluny i fora del nostre abast. Amb tot, al poble de Sant Pere de Ribes, algunes iniciatives van reeixir amb força embranzida, com per exemple les anades a peu a Montserrat, típiques de moltes poblacions catalanes, impulsades per ribetans compromesos.

En Xavier Garriga, uns anys més gran que nosaltres, va conge-niar amb alguns d’aquests excursionistes vilanovins i es va apuntar a alguna de les seves expedicions als Pirineus. Així és com va començar a pensar a dur aquests projectes a l’Agrupació Escolta del poble de Ribes.

3) La idea (el projecte)

A partir de l’octubre de 1966, l’Agrupació Escolta de Sant Pere de Ribes va experimentar un salt: les dues patrulles existents, els Isards i els Eскурçons, es fusionaven en una sola, “El Clan”, amb en Xavier Garriga de cap. Teníem 15-16 anys.

Teníem local, era al segon pis de la Rectoria, a la plaça Marcer. Entràvem pel costat, flanquejant una portal amb una reixa metàl·lica i una porta lateral que donava a unes escales per accedir al 2n pis. Érem autònoms, fèiem les reunions i preparàvem excursions i projectes.

Les excursions, ara, ja eren més agosarades. Els bivacs a l'ermita de la Mare de Déu de Gràcia (a dalt de Miralpeix), o a la Creu de Terme entre Ribes i Sitges, o a la Cova Negra i la Plana Novella, ja es van quedar insignificants i vàrem començar a trepitjar el massís del Garraf insistentment: Olivella, Can Grau, l'Avenc de l'Esquerrà, el Puig de la Mola... i, sobretot, la gran travessa al Massís.

Sortíem a la tarda del dissabte amb l'avituellament adient, un sac de dormir, les xiruques, cantimplora i motxilla, un ganivet a la cintura i cap a Olivella, passant per Can Lloses, Ca l'Almirall, Mas Berenguera, Els Quatre Camins, i pel camí antic, directes a Can Grau. Dormíem a les masies abandonades de les Piques, al costat de Can Grau, encara en bon estat de conservació. I l'endemà, baixàvem fins la riera de Jafra a tocar de la Plana Novella, pel Corral Nou, giràvem per l'ampla pista en direcció a Begues pel Fondo del Carxol. Més endavant, deixàvem el camí i just passàvem per davant, a tocar d'un parell de masies habitades, feréstegues i emblanquinades, amb animals de corral voletejant per les eres del davant, les Masies de Carxol. La soledat i la sensació de pobresa d'aquest paratge em sacsejava i commovia.

A partir d'aquí, per petits senderons assolíem el cim de la Morella, on fèiem parada per menjar i descansar, contemplant la panoràmica de les muntanyes del massís del Garraf.

Després, canvi de vegetació i geologia, passem de les roques calcàries a pissarres brunenques i vermelloses, i ens atansàvem al castell d'Eramprunyà i la Roca Foradada. Més enllà, l'ermita de Bruguers, i per un camí paral·lel a la carretera baixàvem directes a Gavà, des d'on agafàvem el tren, que ens duia a Sitges. I bus cap a Ribes, ja al vespre del diumenge.

Mai cap de nosaltres es quedava endarrerit, estàvem àgils i caminàvem fàcil, vàrem assolir una notable preparació física... sense preparadors físics ni *fisios*, i ens consideràvem preparats per assolir fites més importants. I ens vam animar a intentar fer un cim pirenaic important.

En Xavier Garriga, que tenia contactes amb excursionistes de Vilanova, havia anat als Pirineus amb ells a intentar pujar a l'Aneto. Però, sigui pel mal temps o per altres circumstàncies no va reeixir mai en l'intent. Per altra banda, els seus pares coneixien una família de Terrassa amb tradició muntanyenca i que disposava d'un apartament en un poblet de la Vall d'Aran, **Arrós**. El seu fill, en **Xavier Gràcia** (que malauradament uns anys més tard va perdre la vida en un accident) era un bon excursionista, tenia experiència en ascensions pirenaïques i coneixia les rutes de les ascensions. En Xavier Gràcia havia coincidit en alguna ocasió amb en Xavier Garriga, es coneixien per tant i havien conversat sobre la possibilitat de fer-nos de guia en alguna ascensió pirenaica.

En un moment donat, el terrassenc s'oferí a guiar el nostre grup d'escoltes del Clan a intentar pujar l'Aneto, des de la Vall d'Aran. I encara més, ens deixava la casa dels seus pares per poder hostatjar-nos durant tota l'estada a la Vall d'Aran. En Xavier Garriga ens traspassà la proposta i evidentment fou acollida amb un enorme entusiasme per part nostra, com no podia ser d'una altra manera.

4) Els preparatius

Calia doncs:

- Trobar unes dates adequades per a tots nosaltres: sortiríem el dijous 27 de juliol, i tornaríem a casa el dissabte 5 d'agost.

- Cercar el finançament necessari.
- Insistir en la preparació física o entrenament, per tal de poder escometre una ascensió tan exigent.
- Preparar el material i l'equipament que consideràvem necessari (tendes, roba, sac de dormir, calçat adequat, estris de cuina, piolets, cordes...) i el menjar.
- Teníem resolta l'estada, però calia preparar la logística del viatge d'anada i tornada a la Vall d'Aran.

Uns mesos abans de l'aventura, es disparà l'activitat entre nosaltres. En primer lloc, les excursions al Garraf es van succeir una rere l'altra, estàvem llestos, no teníem cap dubte que les nostres cames complirien amb escreix. En tot cas fallarien altres aspectes.

Necessitàvem resoldre el finançament. Les despeses principals eren els viatges d'anada i tornada a la Vall d'Aran, i el menjar dels 10 dies. El Clan va preveure fer alguns ingressos com la recollida d'ampolles de cava (que aleshores eren remunerades), de ferralla, i en especial d'una rifa. També amb alguns estalvis personals que cadascú disposava, i especialment, amb el suport dels nostres pares, que varen contribuir a sufragar part del viatge. Cal donar un excel·lent al Xavier per la manera de portar la part econòmica de l'expedició, sense cap problema i complint tot el que estava previst: menjar, viatges, intenció...

Quin calçat caldrà portar? Les botes tècniques de muntanya, tal com avui les coneixem, no estaven al nostre abast, així que ens vàrem haver de conformar amb les xiruques que ja utilitzàvem en les excursions habituals. En Joan Coll, no avesat a les caminades, va venir amb unes vambes que eren del seu germà!

Per tal d'abaratir l'expedició es va optar per dormir en una tenda davant del refugi de la Renclusa i estalviar així la despesa de l'estada al refugi. La tenda era de l'Agrupació Escolta, tenda de lona amb el sostre, el terra i els pals, pesava molt i encara que anés distribuïda entre tots, va ser una càrrega desmesurada per a tots nosaltres durant els dos dies de l'ascensió. Vist ara, amb la distància del temps i l'experiència viscuda, hagués estat bonic per a tots nosaltres poder sojornar al refugi, però donem per bo el que vam viure i fer aleshores.

Els estris de cuina provenien de les llars de cadascun, la roba, motxilla, plats, coberts... no van ser cap problema. Es va decidir confeccionar unes camises de màniga llarga (com a uniforme del grup i també pel fred i les mosques) de color vermell, de les quals es va encarregar la mare d'en Ricard. Els "fulards" (imprescindibles en l'escoltisme) eren de lliure elecció, i cadascú va portar el que més li agradava. I el ganivet més o menys gran, amb la funda, que tots portàvem i que teòricament servia per a moltes coses i també per a la defensa d'animals salvatges! El piolet ja es coneixia, ens ho havien aconsellat, però al CE Talaia no en vàrem trobar per llogar, ni tampoc grampons. Ni els pals de trekking (avui tan útils i populars per anar a la muntanya) ja que just els començaven a utilitzar els primers esquiadors. Tampoc disposàvem de cordes ni mosquetons, ja sigui per ignorància alpinística o perquè no en vàrem trobar.

Tots portàvem un sac de dormir, propi o prestat, que ens permetria dormir ben resguardats del fred dins la tenda o fins i tot fer bivac si es donava el cas. Poca cosa més: una lot o llanterna, un petit necesser, un parell de pantalons, una camisa, un jersei, mitjons gruixuts i roba interior, i sobretot, un rudimentari anorac, tipus cangur, de plàstic o de lona. A més, en Ricard va

portar un barret de roba, molt útil i amb tant d'èxit que tots l'envejàvem i li preníem de tant en tant.

També era adequat per raons crematístiques i logístiques portar menjar com embotits i aliments enllaunats i sobres liofilitzats de sopes i pastes, pots de llegums. Així doncs, uns dies abans de la sortida, el Xavier Garriga amb el meu pare i jo vàrem anar a comprar a l'economat del Pirelli de Vilanova, gran part de les provisions previstes. Després, quan ho haguérem recollit tot, es va distribuir en caixes per al transport d'anada a la Vall d'Aran. Val a dir que es va fer una compra tan exhaustiva de menjar que va permetre passar tots els dies només afegint alguns productes com el pa, la llet, verdures... que compràvem en les botigues del poble.

Finalment havíem de solucionar com pujaríem a la Vall d'Aran, i després, la baixada. Creiem que l'opció escollida pel Xavier va ser un encert.

Poc abans de marxar, en Cristòfol Garriga, per qüestions laborals, va haver de ser substituït per en Joan Coll, que tot i no ser membre del Clan, era company habitual de tots nosaltres.

També va ser important que el Xavier Garriga hagués complert els 18 anys, per tal de poder tramitar els bitllets d'anada i tornada dels autobusos i trens per a tots els membres del grup, i evitar ensurts en possibles controls policials o autoritzacions sobrevingudes.

Unes setmanes abans de la sortida, el grup va quedar configurat pels següents components (adjuntem una fotografia de cadascú, tal com érem l'any 1967):

Xavier Garriga Cuadras

(de can Garriga)

Cap de l'expedició

Demetrio Paredes Martínez

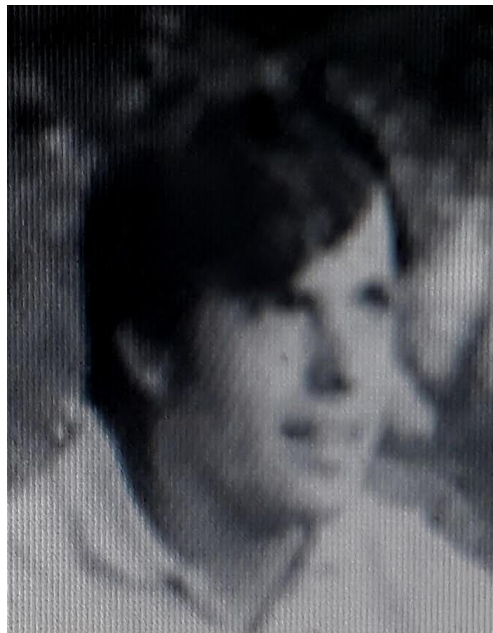

Joan Lluís Bertran Alsina

(de can Guineu)

Joan Coll Escofet
(de can Penya)

Ricard Fontanals Cuadras
(de can Soques)

Anton Garriga Cuadras
(també de can Garriga)

Joan Alsina Butí
(de can Butí)

Al grup, també cal afegir-hi **Xavier Gràcia**, de Terrassa, que va col·laborar permetent la nostra estada en la seva casa de la Vall d'Aran, i que ens va acompanyar i guiar durant els dos dies de l'ascensió.

5) Arriba el dia: el viatge a la Vall d'Aran

Ho tenim tot a punt, la motxilla personal preparada, i el material i les provisions, repartides en caixes i assignats els seus portadors de la patrulla. Es tracta d'agafar el bus de línia de l'Alsina-Graells que surt de Barcelona a les 8h del matí, i el primer bus de Ribes a Sitges, sortia a les 7 h. Impossible arribar a temps. Solució: sortirem a la tarda del dia abans i plantarem la tenda en un parterre al Prat de Llobregat, prop de l'Estació de Renfe i de la Rectoria (algú de nosaltres coneixia el rector, i comptàvem amb el seu beneplàcit).

L'autobús de l'Alsina-Graells que ens portà a la Vall d'Aran

Sense gaire soroll ens vàrem instal·lar al vespre del dijous 27 de juliol de 1967 en la tenda que portàvem.

L'endemà, de bon matí, desmuntem la tenda i agafem el primer tren amb tot el

material cap a Barcelona, a la Ronda Universitat núm. 4, on la companyia d'autobusos Alsina-Graells hi tenia una parada amb un encantador patí interior suficientment gran i acollidor al bell mig de Barcelona. La companyia va anar adquirint línies que unien les poblacions lleidatanes amb Barcelona, utilitzades principalment pels seus veïns per anar a la capital (metges, hospitals, compres, estudis, notaries...). Feia, entre d'altres, el

trajecte Barcelona-Pont del Rei (a la frontera amb França, a la Vall d'Aran) des de 1960.

Aquell dia l'autobús anava bastant ple i el xofer va intentar que alguns de nosaltres ens ubiquéssim al sostre de l'autobús, intent frustrat ràpidament pel Xavier que s'hi va oposar radicalment. Així que tots asseguts dins del bus però no va ser possible anar agrupats, sinó que ens tocà repartir-nos entre els altres usuaris i en conseqüència, tots recordem que vam tenir la sensació de fer el viatge en solitari.

Sortim de Barcelona per la Diagonal i agafem la carretera nacional de Lleida que passa pels Brucs. Vam fer una important parada a la rambla d'Igualada. Després, parades curtes a Tàrraga, Agramunt, Artesa de Segre, Isona, Tremp i finalment la Pobla de Segur, parada de dues hores per dinar. Nosaltres, amb la bossa de diners encara plena, cap a la fonda, menú casolà, amb estofat de vedella (com recorda encara avui en Joan Lluís).

Fins als embassaments, la Catalunya que veiem per la finestra del bus era, primer industrial amb proliferació de naus i fàbriques, i més endavant la Catalunya rural dedicada a les típiques tasques estiuenques de la pagesia. Però, a partir de la Pobla, tot va canviar: davant nostre el Congost de Collegats, regali-mant aigua per les parets i herbes i plantes que les cobrien, i el bus, a marxa lenta per l'estreta carretera. A mi, em va fer l'efecte que ja érem als Pirineus: les roques, la verdor, el cabalós riu de la Noguera Pallaresa i l'aigua per tot arreu.

Més enllà, la sorprenent població de Gerri de la Sal, amb vestigis medievals com la muralla, amb les salines o camps inundats totalment o parcialment d'aigua provinent d'un brollador fortament salinitzat. Jo, molt innocent, em preguntava com era possible unes salines en plena muntanya, lluny de la vora

del mar! La carretera travessava el poble, a tocar del riu, i els carrerons del poble davallaven perpendicularment a la carretera. Vàrem passar a tocar d'un esplèndid pont medieval, i just a l'altra banda del riu es pot observar l'imponent monestir romànic benedictí de Santa Maria de Gerri. Hi destaquen també unes instal·lacions antigues dedicades a la manufactura de la sal recollida en les salines.

Petita parada i endavant, riu amunt, arribem a Sort, població totalment lligada a la Noguera Pallaresa. No era tal com avui la coneixem, era més petita, sense grans edificis, com més senzilla i amable. Es notava que hi havia molts joves, alts i forts, principalment estrangers que anaven amunt i avall, alguns amb les piragües o caiacs (era la primera vegada que en vèiem). Feia ja una dècada que Sort amb el riu havia iniciat l'activitat piragüista en aigües braves, cosa que es podia apreciar notablement.

Continuem el viatge i nosaltres ara ja, totalment enganxats a les finestres de l'autobús mirant el paisatge i la natura que anava apareixent davant nostre. Remuntant sempre la Noguera Pallaresa, travessem Rialp, enmig d'uns prats verdíssims, i Llavorsí, cruïlla de rius, la Guingueta d'Àneu amb el tranquil embassament de la Torrassa i els seus aiguamolls, i finalment Esterri d'Àneu, on fem una nova parada. Aquí, les botigues, la gent, les cases ja deixen entreveure un ambient més muntanyenc, senyal inequívoca que ens acostem a les altes muntanyes.

Mitja hora més tard, comencem a pujar el port de la Bonaigua. Passem per l'últim poble important del Pallars Sobirà, València d'Àneu, un veritable poblet de muntanya amb els seus carrerons que desemboquen a la carretera per on passem. Som ja a més de 1.000 m d'altura.

L'autobús comença la pujada al port seguint els nombrosos revolts de la carretera. Quedem bocabadats pels boscos de pi negre i d'avets, fagedes i boixars, avellaners de muntanya... El riu de la Bonaigua queda amagat al fons de la vall, dins la vegetació, però sentim la frissor de l'aigua que cau en cascades des de dalt de les roques, especialment quan veiem a l'esquerra, la Cascada del Gerber. La carretera ha de fer unes quantes giragonses molt accentuades per remuntar a un petit replà i passar al costat de l'ermita de la Mare de Déu de les Ares.

A partir d'aquí, els boscos van desapareixent i donen pas a prats i herbats, i es poden veure vaques i cavalls que pasturen tranquil·lament.

Per fi arribem a dalt del Port, a més de 2.000 m d'altura, tots el passatgers amb el cap fora de la finestra. Hi havia uns edificis, un monument i alguns senyals. Fins l'any 1948, en què es va inaugurar el Túnel de Viella (construït per presoners de la Guerra Civil Espanyola), aquest port era l'únic pas d'accés entre la Vall d'Aran i la resta de Catalunya, i sovint a l'hivern, era intransitable per la neu. Érem en un indret històricament molt important per als aranesos, bé es mereixia una parada que el xofer no va fer.

I ara tocava baixar. Veiem davant nostre l'enorme i ampla vall glaciària de Ruda, en forma de U, una esplèndida catifa enverada i envoltada de boscos de coníferes, i al fons, a la capçalera, el Circ de Saboredo. Enfilem el primer revolt i els viatgers quedem astorats al veure mig autobus fora de la carretera, plantant sobre la vall talment com si el sobrevolés, ja que l'accentuat revolt era incompatible amb la llargada del bus i l'estretor de la carretera. Ens apartem tots mig esglaiats prudentment de les finestres i observem els esdeveniments a més distància. Els passatgers més atemorits s'asseuen al passadís de l'autocar

o a les escales al costat de la porta. Un passatger atemorit comença a veure vi de la bota que duia. Val a dir que la perícia i el bon procedir del xofer ens va anar tranquil·litzant i, a mesura que anàvem baixant, tornàrem de mica en mica a les finestres.

Passem per les incipients instal·lacions de l'Estació d'Esquí de Baquèira, inaugurades just 3 anys abans. Després Tredòs, la vall d'Aiguamoix i Salardú. I els petits pobles aranesos amb les típiques cases de pedra i fusta amb taulats de pissarra ben inclinats, i la seva corresponent església romànica.

Una catifa d'usurda estesa per assecar-se, cobria els solatges dels prats i les vessants de muntanyes i turons. Podíem veure als ramaders com l'apilaven i en feien garbes i pallers, i després la guardaven a les bordes per donar menjar al bestiar durant el llarg hivern. Tot era un panorama preciós per la nostra jove-nívola curiositat.

Passem per Gessa, Arties i Viella, on fem una nova parada. I finalment, seguim el curs del Garona en el seu camí cap a França i l'Atlàntic, arribem al Pont d'Arrós. Són les 8 del vespre.

El poble aranès d'Arrós, avui

El poble quedava més amunt, a la dreta. Cal pujar 1,5 km per una carretera estreta molt costeruda, i superar 3 pronunciats revolts. A l'altra banda del riu,

contemplem el majestuós bosc de Varicauba, atapeït de pins i enormes avets.

Descarreguem el material i pugem a la casa del nostre benefactor-guia, en Xavier Gràcia. Tremenda la pujada, amb les motxilles, caixes de menjar, tenda... Hem arribat al nostre destí. Encara no s'havia fet fosc. Perfecte, ja ens esperava juntament amb els seus pares, no podia ser millor.

Era una casa de poble restaurada: la planta baixa amb una habitació, rebost i magatzem, i pujant un petit tram d'escalas de fusta accedim a la planta principal, amb menjador i cuina americana, el lavabo, i una habitació amb un balcó de fusta encara a mig fer. A dalt, un altell gran. Aquí és on dormirem tots nosaltres, mentre en Xavier Gràcia i els seus pares ocupen les habitacions principals.

Una senyora del poble ajudava habitualment la família propietària de la casa en les tasques domèstiques, i per nosaltres va ser una sort enorme perquè ens ajudà a cuinar i a tenir una alimentació més saludable. I ja el primer dia, ens varen donar un sopar calent que no haguéssim pas imaginat i que vàrem agrair entusiasmat.

El guia tenia pensat sortir a fer cim just l'endemà, perquè tenien previst marxar el dilluns cap a Terrassa. Al veure'ns tan jovenets i escarransits, amb la indumentària no gaire adequada i la nostra poca prestància muntanyenca, va començar a dubtar de nosaltres i posà en dubte que poguéssim pujar el cim de l'Aneto tal com ho havien parlat amb en Xavier Garriga. Però aquest es va plantar i va donar la cara per assegurar de la capacitat i idoneïtat que tots teníem d'assolir el cim.

Doncs finalment, sortiríem l'endemà, just després d'esmorzar. Així que un cop haguérem sopat, ho vàrem preparar tot: la tenda, el menjar per a 2 dies, els estris de cuina (un fogonet, una paella gran, un caçó...), la motxilla de cadascú (amb sac de dormir, plat i coberts...), el ganivet de cintura, la

indumentària amb camisa, pantalons, anorac, fulard, mitjons de recanvi...

6) L'ascensió a l'Aneto

Ha arribat el dia, dissabte 29 de juliol. Ens aixequem d'hora, esmorzem adequadament amb llet fresca de les vaques del poble que la senyora d'Arrós ens va portar de bon matí, i al voltant de les 10, tots carregats amb l'equipatge corresponent, fem la baixada que du al Pont d'Arrós (895 m). Des d'aquí, per la carretera en direcció a França, passant per la Central Hidroelèctrica de Benós, arribem a Les Bordes, bonic poble aranès amb la seva església típica amb campanar de base quadrada, molt corpulent i coronat pe un esvelt teulat de pissarra punxegut, carrers empedrats, l'Ajuntament i una fonda-bar a tenir en compte per a la tornada.

Deixem la carretera i enfilem una pista forestal que mena al llarg de 8,5 km més amunt, al paratge de l'Artiga de Lin (1.400 m). Pujant per aquesta ribera del riu Joèu (avui l'indret més famós i visitat de la Vall d'Aran), comencem a percebre les autèntiques meravelles dels Pirineus: les bordes típiques, les vaques, les pastures, l'herba segada assecant-se al sol, l'aigua escolant-se pels barrancs cap al riu Joèu, les cascades, els pics que coronen les valls, la frondosa vegetació, fruits silvestres (gerds, maduixes, aranyons...), el boix, les flors silvestres (gencianes, lliris...), boscos d'avellaners, freixes, faigs, roures, d'avets i pi negre, la neu en les parts més altes...

És prop del migdia i el sol pica, fa molta calor i quedem sorpresos pels molestos tabards. Passem pel davant de l'ermita de la Mare de Déu de l'Artiga, i una mica més enllà, parem a

refrescar-nos amb les aigües de la Font de Gresillun, que cau en cascada al costat de la pista.

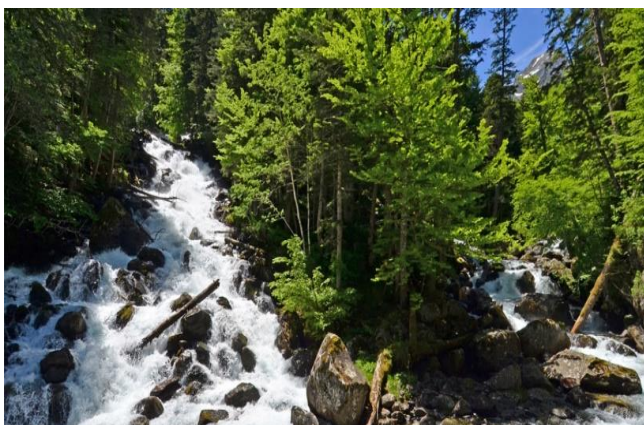
Ens desviem per anar a veure les reputades fonts de riu Joèu (Uelhs deth Joèu, en aranès): les aigües que brollen copiosament de forma espectacular són aigües de fusió que provenen subterràniament de la glacera de l'Aneto i s'escolen per un forat o clavegueró, el Forau d'Aigualluts (situat a 600 m per sobre).

Refrescant-nos en la sorprenent font de Gresillun de la forta calor del migdia

Finalment arribem al refugi de l'Artiga de Lin, on dinem i fem una parada que permet recrear-nos amb l'espectacularitat del paratge. Per dinar vàrem fer una sopa "Avecrem" amb el fogonet que portàvem, però a la represa ningú volia tragar la "bomboneta" del fogonet, cosa que va provocar una discussió entre nosaltres, i que es va acabar quan el Xavier la va "encolomar" al Joan Coll, amb la seva corresponent emprenyada.

El camí utilitzat d'antany pels ramaders i proveïdors per anar i venir de l'Artiga de Lin a la contigua

Uelhs deth Joèu (foto actual)

Vall de Benasc, enfila cap l'Oest per la Collada de l'Infern i el port de la Picada (a 2.470 m). Però el nostre guia, en Xavier Gràcia, veient que tots nosaltres estàvem caminant amb força empena, decideix tirar pel dret, i ens condueix més cap al Sud-Oest, pel coll de Toro (a 2.235 m, és a dir a 235 m per sota del port de la Picada), per una canal estreta i molt costeruda. El trajecte és més curt, però més complicat.

Comencem eufòrics l'ascensió cap al coll de Toro sense cap dificultat. Veiem davant nostre una congesta de neu no gaire gran (d'uns 40 m) que ens veiem obligats a trepitjar i travessar-la. I aquí comencen els problemes: la congesta es trobava en una zona obaga i la neu estava bastant dura, el nostre calçat

Parats i sorpresos davant la congesta glaçada que ens vam trobar pujant al coll de Toro

no era adequat, el pendent era molt inclinat i al donar els primers passos comencem a relliscar, era molt perillós, podíem caure muntanya avall. A més, al fer els primers passos per la con-

gesta, a mi em va caure el sac de dormir i vam haver d'anar-lo a recollir més avall. Molt dubtes. El dos caps del grup van valorar baixar de nou al refugi i anar per la ruta del port de la Picada. Finalment el Demetrio es va encoratjar i amb el seu "gran" ganivet va practicar uns graons a la congesta per assegurar-se, i va finalment aconseguir travessar-la. Nosaltres, al

seu darrere, sobre les mateixes petjades i copiant les precaucions, també ho férem.

A partir d'aquí, ja més segurs i confiats, grimpant per l'herba i les roques, assolim l'estany i el coll de Toro. El paratge era extraordinari, estàvem embadalits per la bellesa de la zona: l'estany, les roques, muntanyes, la verdor, la soledat... i el massís nevat de la Maladeta al fons. Estàvem molt contents per haver superat un important atzucac.

Des d'aquí, sense pausa ni dificultats, baixem al Forau dels Aigualluts, des d'on podem veure clarament, la glacera i el cim

Forau d'Aigualluts amb la glacera i el cim de l'Aneto al fons (foto actual)

de l'Aneto. Cada metre era un espectacle als nostres ulls, un món desconegut. Avancem per un caminet que entrava en un bosquet que vorejava la muntanya, i ens atansàrem al refugi de la

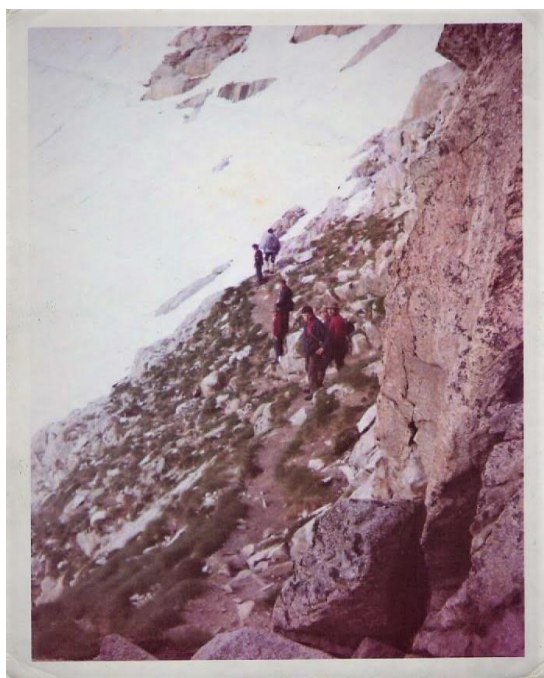
Renclusa (2.140 m). Havíem caminat uns 20 km i ascendit uns 1.600 m de desnivell amb una motxilla força carregada.

Muntem la feixuga tenda que hem traginat des d'Arrós a l'explanada de davant del refugi. Mentre, en Xavier Gracia s'acomodava plàcidament al refugi amb la consegüent sana enveja nostra. No estàvem sols, però la nostra tenda era l'única. Mentre esperem per sopar, fem la visita a la capelleta de la Mare de Déu de les Neus que es troba a tocar de la tenda, i també inspeccionem l'interior del refugi.

Feia fresca i una sopa calenta per acabar la jornada va ser el millor reconstituent. Es va fer fosc i vàrem necessitar les llanternes. Tots cap a dins de la tenda i a dormir, que estàvem molt cansats, quasi sense poder gaudir de l'entorn.

L'endemà, diana molt aviat. Feia molt de fred i la foscor era aclaparadora. Fem un bon esmorzar i agafem tan sols dues motxilles entre els 7 per portar el menjar del grup i poder recollir les llanternes i els anoracs quan ja no fossin necessaris. Cadascú porta la seva cantimplora i el ganivet a la cintura, i res més, anem molt lleugers d'equipatge. En Xavier Gràcia portava la seva pròpia motxilla. Sense desmuntar les tendes, deixem les altres motxilles i tota la resta de material a dins, i comencem l'ascensió. Encara era fosc i negre, i durant una bona estona vàrem necessitar les llanternes.

I comencem l'ascensió. El cel estava tapat i gris, i no feia sol.

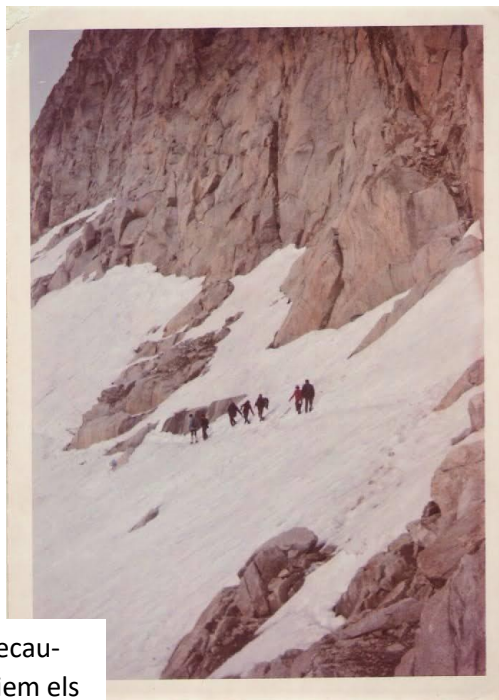

Al Portilló Inferior, entrant a la gelera amb neu dura. Es pot apreciar el fort pendent

El primer tram va ser molt dur, per la quantitat de grans roques que havíem de superar, saltant d'una a l'altra, però sense treva anàvem guanyant altura. Arribem per fi a la gelera de l'Aneto, però malgrat les indicacions d'en Xavier Gràcia ens trobem al Portilló Inferior, quan la previsió era entrar a la gelera pel Portilló Superior.

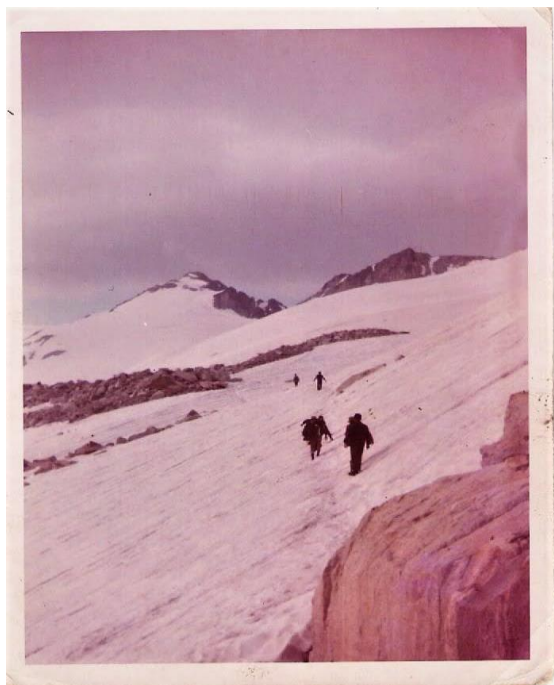
Això complicava les coses perquè ens obligà a recórrer un tram extra molt complicat

per sobre la gelera, que a aquesta hora estava bastant glaçada. Aquí tornàrem a patir bastant perquè teníem por de relliscar amb les nostres xirruques i vambes. Cada passa era un risc. Però tinguérem la precaució necessària, i assegurant cada petjada i amb molta determinació vàrem superar la part més complicada, que anava fins al Portilló Superior.

Progressant per la gelera amb molta precaució. Foto feta pel Xavier Garriga, ens veiem els 6 ribetants amb en Xavier Gràcia al capdavant

Ja més amunt, la gelera es torna més amable (no hi ha tant

pendent i la temperatura va ajudar a estovar la neu). Hi ha, sí, el perill de les esquerdes. Cal seguir les traces que els muntanyencs que ens han precedit han anat marcant i, estar atents. Avancem un rere l'altre sense cap ensurt, seguint el Xavier Gràcia.

L'espectacular gelera de l'Aneto. Es pot apreciar la gran quantitat de neu, en ple estiu, molt superior a com es pot veure la gelera actualment

Veiem a l'esquerra la immensa extensió de la glacera que arriba quasi al fons de la Vall de Barrancs. Jo, que esperava una neu d'un blanc immaculat, em sorprèn el seu color blanc-tren-cat, com si fos un granissat.

De tant en tant, ens trobem amb alguna de les terribles i temudes esquerdes de les quals tant havíem sentit a parlar i llegir, i que alguns dibuixos les pintaven amb excursionistes caient estrepitosament pel seu interior, però no revesteixen cap dificultat i nosaltres les podem evitar sense cap entrebanc ni perill.

Arribem al coll de Coronas, ja a més de 3.000 m, on fem una nova parada per descansar una estona i contemplar el panorama grandios que tenim al nostre voltant: al Nord, la glacera que acabem de travessar; a l'Est, la vall de Barrancs, el coll de

Ja hem deixat la gelera enrere i remuntem una part rocallosa cap el cim. En la primera foto s'aprecien clarament, en Joan Lluís, jo, en Ricard amb el barret i la cantimplora, l'Anton també amb la cantimplora, tots amb la camisa vermella i sense motxilla, ascensió lleugera d'equipatge, i el guia Xavier Gràcia amb l'anorac blau cel

Toro i els tucs de Mulleres a l'horitzó; al Sud, el tram de glacera que encara ens queda per arribar al cim; i a l'Oest, el glacià de Coronas i la vall de Benasc.

Reprenem la marxa, sempre trepitjant la neu de la glacera que ara ja s'estava mig fonent, perquè era mig matí i la temperatura s'havia temperat.

Quan la glacera s'acaba, entrem en una zona de roques i pissarres mig esmicolades que faciliten l'ascensió. Remuntem ràpidament aquesta part rocosa i en poca estona ja som quasi ben bé a dalt del cim. De sobte, ens trobem davant del mític i desconegut Pas de Mahoma.

N'havíem parlat i llegit tant (veritat o no), dels morts i estimats en aquest trajecte tan especial, al llarg de la història de l'alpinisme pirenaic, que vàrem percebre una emoció especial. El cim el tenim a 50 m davant nostre.

Aquí ens trobem passant el Pas de Mahoma

Passa primer el terrassenc sense gaire dificultats agafant-se a les roques per assegurar-se. Després el Xavier Garriga i tots nosaltres, un rere altre, arribem sense gaires complicacions a la creu que marca el cim de l'Aneto (3.404 m). Però ens adonem que ens hem deixat les dues motxilles a l'altra banda. Tanta era la confiança i seguretat

que teníem en aquells moments, que en Xavier Garriga i en Demetrio tornem enrere pel Pas de Mahoma a recollir-les, i de nou el passen per arribar al cim!

Un cop al cim, ens agrupàrem satisfets i orgullosos de la “gesta” que acabàvem de realitzar. Estàvem molt contents i ens felicitàvem mútuament, perquè tot va sortir bé i amb molta naturalitat, ningú es va quedar enrere, cap ensurt important. També agraïts al Xavier Gràcia, discret i callat, que ens conduí fins al cim.

I comentàrem les dificultats i peripècies que cadascú es va anar trobant en l’ascensió. També ens recreem contemplant l’extens panorama de muntanyes i cims, els noms dels quals, desconeguts per nosaltres, van ser desgranats per en Xavier Gràcia fent valer els seus coneixements orogràfics i alpinístics, tot orgullós.

En el replà del cim, prop de la creu, hi havia altres excursionistes, alguns amb cordes i piolets i ben calçats, perquè havien matinat més que nosaltres, un dels quals ens va fer, amb la nostra màquina, una fotografia de tot el grup ribetà al costat de la creu, fotografia que sortosament hem pogut rescatar. Ens hi veiem tots 7 amb la camisa vermella que identificava el grup, i en què trobem a faltar la presència del nostre guia, en Xavier Gràcia, que no acabava de sentir-se com un membre més de la colla, però que vàrem comptar amb la seva inestimable ajuda i va ser totalment imprescindible per du a terme l’anelhada ascensió.

Tot i que el sol no va reeixir del tot, la temperatura era agradable i ens vam esplaïar una bona estona pel cim de l’Aneto, contemplant les glaceres i muntanyes que ens envoltaven.

En Xavier, Ricard, Demetrio, Joan Coll, Joan Alsina, Joan Lluís i l'Anton, el 30 de juliol de 1967 dalt del cim de l'Aneto

I ara tocava baixar. Ho fem seguint el mateix camí traçat sobre la neu de la gelera pels excursionistes en l'ascensió, però ara procurem no perdre gaire altura i enfilar el final de la gelera cap al Portilló Superior. Com que la neu ja estava molt tova, no hi va haver cap problema, i fins i tots ens permetérem lliscar suaument en alguns moments sobre la neu.

Però el cel s'anava tapant de mica en mica i va ésser necessari abrigar-nos, encara que no semblava que hagués de ploure immediatament.

Des del Portilló Superior al refugi de la Renclusa són 800 m de desnivell amb molts trams en què el caminet es desdibuixa entre les roques, i sense gaires miraments saltem de roca a roca amb el perill que això comportava d'una errada i la consegüent trompada. En un temps rècord arribem a baix al refugi, segurament entre la 1 h i les 2 h del migdia.

7) El retorn a Arrós

Arribats al refugi en Xavier Gràcia ens va sorprendre, va canviar el seu posat orgullós i distant, i es notava que estava content perquè havíem complert amb les expectatives. Era el moment de recuperar forces ja que no havíem menjar gaire durant l'ascensió, i es va posar a fer el dinar, un arròs de muntanya que va fer en una cassola en el fogonet que havíem traginat des de la Vall d'Aran, i utilitzant un sofregit liofilitzat. Quin bon àpat per celebrar l'èxit de l'expedició! Quin detall per part seva! Nosaltres estàvem tan cansats i érem tan passerells, que no haguéssim pas fet cap menjada reparadora calenta.

Però les coses es van tòrcer quan el cel es va començar a tapar i amenaçava pluja. Mengem el que podem i ràpidament recol·lim tots els estris i pleguem les tendes. Distribuïm tot el material, ara sense gaire discussions, carreguem les motxilles i cap a la Vall d'Aran

Deixem el refugi, ja avançada la tarda, quan ja començava a ploure. Entrem al bosc del darrere que mena als Aigualluts, i remuntem cap al coll de Toro, desfent el camí d'anada. No parava de ploure, cada cop amb més intensitat. Teníem la tempesta ben bé sobre nostre i va començar a llampegar i tronar. Estàvem xops. Però els dos Xaviers van decidir tirar endavant.

La cosa es va posar molt magra i jo recordo que passant pel costat de l'estany del coll de Toro, corrent més que caminant amb tot el material a les espatlles, els trons i llampecs eren tan impressionants que semblava que estiguéssim dins de la mateixa borrasca. I jo vaig témer seriosament que algun dels llampecs ens deixaria fulminats en aquell indret tan remot i inhòspit.

Però venturosament no va passar el que tots ens temíem, i completament xops vam assolir el coll de Toro. Miraculosament, un cop iniciat el descens des del coll cap al refugi de l'Artiga, la tempesta va anar minvant i tots ja més tranquils, vam passar per la congesta del dia anterior sense cap dificultat ja que la pluja havia estovat la neu.

Finalment arribem al refugi (de ramaders) de l'Artiga de Lin, on parem per aixoplugar-nos una estona, assecar-nos com bonament vam poder. A excepció d'en Xavier Gràcia, cap del grup portava roba de recanvi. I encara que l'haguéssim portat, les motxilles (i tot el que hi havia dins), estaven ben molles. Vist ara, des de la perspectiva del record, el trajecte realitzat per nosaltres des de la Renclusa a l'Artiga de Lin, en les condicions en què es va realitzar i el cansament que dúiem, va ser molt més meritori que la pròpia ascensió al cim.

Malauradament encara faltava bastant per arribar a la casa d'Arrós: havíem de baixar, això sí per la pista ampla i sense cap perill fins a les Bordes, i d'aquí 5 km per la carretera fins a Arrós. Tot i que ja havia parat de ploure, tots estàvem completament molls, i no sé si aquest era el principal handicap o era el cansament el que ens tenia petrificats. No hi havia alternativa, pista avall cadascú al seu pas, tots callats i acollonits. Començava a fosquejar i només sentíem la remor de les aigües del riu Joèu que ens acompanyà durant tota la baixada fins a les Bordes.

Entràrem al poble ja fosc amb l'esperança que algú ens acompanyés en cotxe o en taxi, en els 5 km que quedaven fins a Arrós. Però no hi va haver manera, ens aixoplugàrem en el bar, i en Xavier Garriga va intentar que un taxi o un veí generós del poble ens acompanyés fins a Arrós. Malauradament no va poder convèncer ningú. Ja eren les 10 h del vespre, fosc i negre, i la pluja havia refrescat molt. O sigui, que no hi havia alternativa: carretera i manta cap a Arrós. Anàvem per la carretera, solitària a aquelles hores, i no recordem que hagués passat cap cotxe, estàvem sols en plena nit i sense forces. De mica en mica i després de moltes parades per descansar, arribàvem al poble quasi a mitjanit, mig desmaiats, i sense forces per pujar les rampes de la carretera, ni de les escales que duïen a la casa.

Però ara sí, la mare d'en Xavier Gràcia ens estava esperant i va donar-nos una sopa calenta i uns embotits, que ens va reanimar una mica. Va ser un miracle.

Després, tots cap a l'altell, a posar-nos dins del sac que encara estava moll per la pluja i a dormir immediatament.

8) Els dies posteriors

L'endemà, el 31 de juliol, no teníem forces per aixecar-nos, i vàrem romandre mig adormits fins al migdia. Mentre, al llarg del matí, en Xavier Gràcia i els seus pares recolliren les seves coses i després d'acomiar-se d'en Xavier Garriga, que era l'únic que s'havia aixecat, i de donar-li algunes instruccions i consells per al manteniment de la casa, van marxar cap a la seva llar de Terrassa, deixant tota la casa per a nosaltres i la responsabilitat a les seves mans. Volem agrair ara, de nou, encara que hagin passat tants anys, l'enorme generositat d'aquesta família vers nosaltres.

A la tarda, ens llevàrem, i teníem tants escruiximents que vagarejàrem per la casa durant tot el dia. Seguint les indicacions dels hostes, en Xavier i en Demetrio van anar a la botiga-estanc-bar del poble, per comprar alguna cosa de menjar i fer els encàrrecs per als següents dies. Els que estàvem més cansats, vàrem romandre tot el dia a la casa, sense sortir.

També ho vàrem aprofitar per deixar l'altell i baixar a dormir a les plantes inferiors: en Xavier i en Joan Lluís a l'habitació principal dels propietaris, en Joan Coll, en Ricard i jo als sofàs-llits del menjador, en Demetrio a l'habitació d'en Xavier Gràcia i en Ton Garriga a l'habitació de la planta baixa, que per cert estava pintada de feia poc i l'endemà va haver de deixar-la perquè de poc agafa una intoxicació.

Així doncs, entre aquests moviments i trasllats, menjar, i recordant les peripècies del dia anterior, a les 10 del vespre ja estàvem de nou al llit.

L'endemà, 1 d'agost, ja tot va ser diferent. Seguint els consells de l'hostessa de la casa, al matí, vàrem aprofitar per rentar la roba als safareigs del poble d'Arrós. També per comprar algun queviure i sobretot, passejar pel poble, i descobrir racons i olors de poble de muntanya.

Però volíem conèixer altres indrets de la Vall d'Aran. Assabentats que al poble veí de Vilac celebraven la Festa Major, després de dinar, anem tots caminant (no teníem altra manera d'arribar-hi) cap a Vilac, enlairat en la vessant dreta del Garona, a mig camí de Viella, a uns 3 km per pistes rurals. El poble, que era bastant més gran que Arrós, tenia els carrers empedrats, estrets i amb les cases típiques dels pobles de muntanya amb artesanats i balconades de fusta. Dominant el poble, una notable església romànica amb una interessant portada el timpà de la qual destaca per unes escultures esculpides de

pedra. Hi havia també, una magnífica plaça, “el Balcò de Vilac”, davant l’església amb un esplèndid mirador a la vall, al Garona i a les muntanyes, des d’on es podia gaudir d’un extens panorama del paisatge.

El poble aranès de Vilac, a l’actualitat

Església parroquial romànica de Sant Feliu, a Vilac

És en aquesta plaça, on els vilatans de Vilac estaven fent els preparatius per a la Festa Major del poble, penjant banderoles i garlandes, adequant la tarima per als actes festius, i nosaltres, primer mirant i després participant, hi vàrem passar una tarda-vespre molt entretinguda i agradable. Ja avançada la tarda, nosaltres vàrem col·laborar intentant fer castells, per cert, amb no gaire encert, amb l’aplaudiment de les persones presents.

Després, ja més al vespre, mentre els vilatans sopaven a casa seva, nosaltres ho fèiem al bar del poble, menjant un pa amb tomàquet i una exquisida llonganissa, tan bona, no sé si per la gana que duia, que encara avui ho recordo. He de dir que el Xavier ens va comentar que no es va pagar el que havíem menjat i consumit, perquè ens havien convidat.

I més tard, cap a les 11 de la nit, els actes es van traslladar a un local que hi havia una mica més enllà de la plaça, amb una tarrima per als músics i una barra de bar portada pels joves del poble. El conjunt musical no va parar de tocar i tothom es va posar a ballar i a beure. Val a dir que tots nosaltres vàrem poder ballar més o menys amb les noies del poble o amb les que venien d'altres poblacions, això sí guardant distàncies i sense repetir, no sigui que els nois s'enfadessin. També unes parelles de guàrdies civils estaven participant de la festa amb la resta de la gent, i la disbauxa era tan esborrajada que bevien el cava amb un dels seus tricorns.

Quan ja no podíem més, més enllà de mitja nit, cansats i mig marejats per alguna copa de més, ens vàrem retirar tot caminant cap a la casa d'Arrós.

L'endemà, donat que la Festa de Vilac continuava, hi tornem a anar, ja érem com del poble, i ens movíem entre els veïns amb més confiança i podíem acostar-nos millor a les noies. Com en el dia anterior, se'ns va fer de negra nit en aquella plaça tan agradable i escoltant la música de Festa Major en el local.

Durant els dos dies restants ens vàrem dedicar a conèixer millor els pobles de la vall i a fer turisme, anant amunt i avall, des d'Arrós, amb auto-stop o caminant quan no hi quedava cap més remei.

A Viella hi vàrem anar un parell de vegades, de dia i al vespre, i exploràrem el poble de bat a bat: els seus carrers i racons, els monuments, l'església, les places i els llocs d'esbarjo. Les botigues on treballaven les noies que havíem conegut a Vilac. I la discoteca Urogallo, situada al carrer principal de Viella. Des de fora vèiem com entraven algunes parelles, però nosaltres érem tan jovenets i al no tenir ni cinc, ens ho miràvem de lluny, fins que el vigilant de la porta ens va deixar entrar una estona,

cosa que ens va fer sentir molt importants, i oh, sorpresa!, només hi havia una parella a la pista de ball.

Però la Vall d'Aran és quelcom més que Viella, així que, seguint el Garona, anàrem a visitar i veure els pobles de Bossost i Les, ja tocant la frontera amb França. A Les, volíem passar la frontera cap a França, només per trepitjar un altre país, però els guàrdies fronterers ens ho van impedir. A Bossost, una parella de la Guàrdia Civil va renyar el Demetrio pel punyal que portava a la cintura i va instar a amagar-lo. I quan anàvem a tornar caminant a Arrós, ens vam topar amb un cotxe holandès que portava una rulot i que estava mig encallat perquè volia girar i donar la volta, i en gratitud al fet que nosaltres el vam ajudar a fer la maniobra, ens va portar a tots cap Arrós, distribuïts pel cotxe i per dins la rulot.

9) Tornem a Sant Pere de Ribes

El Xavier Garriga havia decidit fer la tornada al nostre poble de manera diferent, aspecte que cal agrair.

Arribat el dia 5 d'agost ens llevem molt d'hora, i de bon matí, amb tots els estris (ara sense les caixes de menjar) i motxilles, baixem per la carretera fins al Pont d'Arròs, on un taxi gran ens recull a tots 7.

El taxi agafa la carretera que du a Viella, i d'aquí, en lloc de girar cap al port de la Bonaigua, continua recte i passant pel túnel de Viella entrem a la comarca de la Noguera Ribargorçana. El verd, les bordes i les vessants tranquil·les de la Vall d'Aran van desapareixent de mica en mica a mesura que baixem per la Vall de la Noguera Ribargorçana: les muntanyes són més abruptes i la llera del riu s'eixampla, deixant molts còdols i roques al descobert per tal de prevenir les avingudes d'aigua

en cas de temporal. Passem per Vilaller i arribem al Pont de Suert, on fem una petita parada, que fa que ens despertem sobtadament, ja que la majoria de nosaltres ja estàvem mig adormits dins del cotxe.

Ens parem just davant l'església Nova del Pont de Suert. Potser aquesta església és la més coneguda, però el Pont de Suert té un nucli medieval molt interessant amb plaça porxada i esglé-

Església Nova del Pont de Suert, feta de formigó per l'enginyer Torroja, acabada el 1955 i que constitueix un homenatge a la construcció de preses hidràuliques en les muntanyes pirenaïques, durant la primera meitat del segle XX

sia romànica. Aquest poble pirenaic va experimentar un apogeu molt important en la construcció de preses i centrals hidroelèctriques a l'Alt Pirineu al llarg del segle XX. Fruit d'aquesta empenta constructora, es construí la citada església d'estil modernista, obra de l'enginyer Eduard Torroja i construïda amb materials de granit i formigó.

Des d'aquí ens desviem per l'estreta carretera, deficientment asfaltada i amb continus revolts que passa per Viu de Llevata i Perbes, fins que arribem, mig marejats, a la Pobla de Segur.

Anem a l'estació de tren i sens pausa, agafem el tren "Ferrobús" (amb màquina de gasoil perquè la línia fèrria no està electrificada). Tornem a travessar les comarques lleidatanes, passem per la ciutat de Lleida, i sense baixar del tren, ens

atanssem a la costa tarragonina per Picamoixons a Sant Vicenç, i finalment arribem a Sitges cap al migdia.

I amb el bus de línia anem cap a Sant Pere de Ribes, on les nostres famílies ens estaven esperant.

Cal dir, que no entrem triomfals, ni tenim una rebuda de masses, però sí molt contents i satisfets per l'expedició que havíem estat capaços de reeixir.

Joan Alsina Butí, juliol 2020

Agraïments

Vull agrair als companys de l'expedició la seva inestimable i necessària col·laboració per poder elaborar aquest opuscle que recorda una agosarada excursió feta en els nostres anys de joventut, quasi adolescència, obrint fronteres més enllà de Sant Pere de Ribes, el poble on va transcórrer la nostra felicitat infància. A tots ells, gràcies per compartir unes jornades tan entrañables

Un record emocionat per al Ricard, amic de sempre, a l'escola, d'escolans a la parròquia, en els jocs de carrer pel poble, companys en les excursions, en viatges de joventut, en l'esport...

I també gratitud per al Xavier Gràcia, pel seu suport i guiatge.

Agraïm finalment la col·laboració d'en Joan Gómez en la recerca de fotografies del seu oncle Jaume Gómez, així com l'assessorament lingüístic de l'Anna Vidal Iglesias.

